

Vedlegg til løpenr. 110382/2011, saksnr. 2010/4796

Klassering: H40
Gradering:
Dato: 27.09.2011

Høring fra Fredrikstad kommune til NOU 2011: 15: Rom for alle - en sosial boligpolitikk for fremtiden.

Fredrikstad kommune har store utfordringer på det boligsosiale området og er for perioden 2011- 2015 med i det boligsosiale utviklingsprogrammet BOSO i samarbeid med Husbanken. Et av målene i programmet er å få på plass helhetlige strategier for det boligsosiale arbeidet i kommunene. NOU'en og den kommende stortingsmeldingen er av stor betydning for utviklingen av vårt boligsosiale arbeid framover.

Fredrikstad kommunes høringsuttalelse er behandlet i Sosial- og omsorgsutvalget den 9.11 2011, i formannskapet den 24.11 og i bystyret den 8.12.

Vedtak i saken:

Som en del av høringsprosessen er NOU'en også drøftet i Østfoldnettverket for BOSO-programkommunene i Østfold: Sarpsborg, Moss, Halden og Fredrikstad. Innspillene og forslagene fra nettverket er innarbeidet i de respektive kommunenes høringsuttalelser.

Fredrikstad kommune avgir følgende høring i saken:

NOU'en er gjennomarbeidet, konkret, oversiktlig og opplysende.

Fredrikstad kommune støtter utvalgets påpekning av bolig som den fjerde pilaren i velferdspolitikken. Kommunen har et godt samarbeid med Husbanken, og ser positivt på forslaget om å forsterke og videreutvikle Husbankens rolle som støttespiller for kommunene. Det er imidlertid viktig at Husbanken gis mulighet til å i større grad legge opp til fleksible måter å samarbeide på. Ikke minst må støtteordningene gjøres langt mer fleksible, slik at de kan tilfredsstille de lokale behovene i kommunene.

Kapittel 6: Vanskeligstilte på boligmarkedet

Forslagene om å styrke bostøtten og tilskudd til tilpasning til bolig støttes.

Når det gjelder styrking av bostøtten til barnefamilier er det vår erfaring at relativt mange samboere/ektefeller har for høy inntekt til sammen i forhold til Husbankens øvre inntektsgrense. Det resulterer i avslag på bostøtte og at familiene må suppleres med sosialhjelp til boutgifter. Det er derfor viktig å heve både bostøtten og inntektsgrensen.

Videre vil vi bemerke at å justere regelverket slik at barn med delt fast bosted inkluderes i bostøtteberegning, kan være et for strengt kriterium som kan bety at mange vil falle utenfor. Erfaringene er at mange skilte og separerte foreldre ikke har en 50/50-fordeling når det

gjelder omsorgen for barna, og at den ene av partene følgelig fortsatt vil falle utenfor retten til bostøtte.

Forslaget om lik dekningsgrad, 75%, i bostøtten i kommunale og privateide boliger støttes.

Kapittel 7: Boligeie for flere vanskeligstilte

Fredrikstad kommune støtter forslagene i kapitlet. Disse åpner for større grad av fleksibilitet i utnyttelse av startlånordningen.

Målet om at flere kan stimuleres til å eie bolig støttes. Dette er positivt for den enkelte. Imidlertid vil dette øke kommunenes risiko ved utlån i større grad enn i dag. Vi kan ikke se at problemstillinger rundt tapsrisikofordelingen mellom stat og kommune eller størrelsen på fondsavsetninger er nærmere drøftet. At tapsfondet nå foreslås til også å kunne dekke låntakers tap vurderes i utgangspunktet positivt, men vil på den annen side redusere fondsavsetningene som kommunen kan anvende til egne tap. Vi mener det er nødvendig med en helhetlig gjennomgang av risikofordelingen og eventuelt styrking av tilskuddet som kommunen kan avsette til tapsfond. Dersom balansen i risikofordelingen mellom stat og kommune skal opprettholdes, bør tilskuddet til tapsavsetning økes.

Kapittel 8: Det private leiemarkedet

Forslagene til tiltak under dette området støttes.

Kapittel 9: Kommunal utleie

Utredningen foreslår 2500 flere egnede boliger for personer med rusavhengighet, alvorlige psykiske lidelser og dobbeltdiagnoser. Fredrikstad kommune støtter forslaget og de vurderingene som ligger til grunn. Boligtilbudet til disse gruppene inkludert bostedsløse, er fortsatt mangelfulle og bør styrkes i kombinasjon med egnet oppfølging. Dersom satsingen skal lykkes forutsetter det at det settes av midler til å få til relevant og nødvendig oppfølging i bolig. Kommunen mener det er nødvendig med en satsing med øremerkede midler til dette området over noen år.

Fredrikstad kommune støtter også de øvrige punktene i dette kapitlet, herunder økte rammer for bedre vedlikehold. En tidsbegrenset støtteordning for å redusere vedlikeholdsetterslepet i kommunale boliger er et tiltak som vil kunne ha en rekke positive effekter, både for beboerne og for kommunen.

Kapittel 10: Arbeidet med bostedsløshet

Det er fortsatt behov for å styrke og videreutvikle innsatsen for å redusere bostedsløshet. Fredrikstad kommune er skeptisk til at denne utfordringen skal møtes med en strategi som i så sterk grad fokuserer nye statlige krav og pålegg i form av krav om utarbeidelse av planer og strategier, slik NOU'en legger opp til. Dette gjelder forslag både innenfor området samordnet innsats for unge, og beredskapsplaner for bostedsløse familier. Det gjøres et godt arbeid på disse områdene i dag, men det er fortsatt mye å hente på å få til et bedre tverrfaglig og tverretattlig samarbeid og innsats. Dette mener kommunen kan oppnås uten pålegg og eventuell lovhjemling.

Kommunen støtter forslagene om større samordning av tilskuddsordninger med overlappende og supplerende formål. Når det gjelder forslag vedrørende oppfølgingstjenester i bolig mener kommunen at forslaget om tilskuddsmidler er altfor lavt i forhold til de utfordringer kommunene står overfor på dette området. Vår erfaring er at det ikke er hensiktsmessig å bygge nye boliger til vanskeligstilte med store tjenestebehov dersom det ikke finnes midler til å gi et reelt oppfølgingstilbud. Det bør settes i gang en statlig satsing med øremerkede midler til dette området, jfr. kommentarer under kapittel 9.

Forslagene som gjelder bolig som en del av behandlingen støttes fullt ut.

Kapittel 11: Boligsosialt arbeid i kommunene

Forslagene i kapitlet støttes fullt ut.

Kommunen er glad for påpekningen om at alle kommuner med boligsosiale utfordringer må knytte mål og tiltak til arbeidet, og at disse bør inngå som integrert del i kommunens planer. Det boligsosiale arbeidet har i for liten grad vært omfattet av en helhetlig tenkning i kommunen, og vi tror at dette er en forutsetning for å få til et godt arbeid til beste for den enkelte innbygger.

Kapittel 12: Rollefordeling mellom stat og kommune

Forslag om Husbanken som statlig samordner støttes, jfr. kommentarer over. Kommunen ser positivt på forslaget om en styrking av det boligsosiale kompetansetilskuddet hos Husbanken. Det påpekes at dersom det skal være hensiktsmessig med en slik styrking, må det også bli en betydelig styrking av tilskuddet til oppfølgingstjenester i boliger.

Angående forslag om å lovfeste det kommunale ansvaret for å skaffe boliger til vanskeligstilte, og rett til nødvendig bistand for å få et forsvarlig botilbud: Fredrikstad kommune mener at forslagene i NOU'en på disse områdene er for lite konkrete med hensyn til de økonomiske konsekvensene for kommunene. Dette må utredes nærmere før en eventuell lovhjemling vurderes.

Kommunen støtter forslaget om at det bør føyes til et nytt punkt i forslaget til ny helse- og omsorgslov for å tydeliggjøre ansvaret for forsvarlig bosituasjon som en del av kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester.

Saksnr.: 2010/4796
Dokumentnr.: 57
Løpenr.: 110382/2011
Klassering: H40
Saksbehandler: Anita Gretland Karlsen

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Eldrerådet Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne Sosial- og omsorgsutvalget Formannskapet Bystyret		

Høring - NOU 2011: 15: Rom for alle - en sosial boligpolitikk for framtiden

Rådmannens innstilling

Rådmannen anbefaler Sosial- og omsorgsutvalget å avgi slik innstilling til Formannskapet:

1. Vedlagte høringsuttalelse oversendes Kommunal- og regionaldepartementet som Fredrikstad kommunes høring til NOU 2011: 15.

Fredrikstad, 31.10.2011

Sammendrag

Saken gjelder høring på NOU 2011: 15 Rom for alle – en sosial boligpolitikk for framtiden med høringsfrist 25.11.11.

Utvalget hadde mandat til å drøfte og gi tilrådinger om hvordan sentrale oppgaver i den sosiale boligpolitikken skal møtes i tiden framover, ut fra tre hovedområder: Viktige utfordringer, status for arbeidet, og tiltak for å bedre måloppnåelsen.

Utvalgets hovedkonklusjoner har overskriftene: Bolig gir mer velferd, et boligsosialt løft i kommunen, boligeie for flere vanskeligstilte, og et mer velfungerende leiemarked. NOU'en og etterfølgende stortingsmelding vil legge føringene for den statlige politikken på området i de kommende årene, og dermed rammene for kommunens arbeid framover.

Høringsuttalelsen er utarbeidet etter innspill fra seksjonene omsorg og sosialtjenester, miljø og samfunnsutvikling, regulering og teknisk drift og økonomi og organisasjonsutvikling via programgruppen for BOSO-programmet. Saken er også drøftet i Østfoldnettverket for kommunene. Nettverkets innspill er innarbeidet i forslaget til høringsuttalelser for alle kommunene.

Det foreslås at Fredrikstad kommune avgir høring slik det framkommer i vedlegg til saken.

Vedlegg

- 1 Forslag til høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune til NOU 2011: 15: Rom for alle - en sosial boligpolitikk for framtiden.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

2. NOU 2011: 15 Rom for alle – en sosial boligpolitikk for fremtiden:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15.html?id=650426>

Fem grunnlagsrapporter til NOU 2011: 15:

Retten til bolig og oppfølgingstjenester - En utredning for Kommunal- og regionaldepartementet / Boligutvalget:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15/16.html?id=650687>

Den boligsosiale vendingen. Norsk boligpolitikk fra midten av 1990-tallet i historisk perspektiv:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15/17.html?id=650707>

Kartlegging av omfanget og sammensetningen av vanskeligstilte på boligmarkedet – en dokumentasjonsrapport:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15/18.html?id=650718>

Økonomiske virkemidler av betydning for den sosiale boligpolitikken:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15/19.html?id=650719>

Utviklingstrekk i boligmarkedet 2000 – 2010:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/nouer/2011/nou-2011-15/20.html?id=650737>

Saksopplysninger

NOU 2011: 15 "Rom for alle - en sosial boligpolitikk for fremtiden" er sendt ut til høringsinstansene med høringsfrist 25.11.11.

Utvalget hadde mandat til å drøfte og gi tilrådinger om hvordan sentrale oppgaver i den sosiale boligpolitikken skal møtes i tiden framover, ut fra tre hovedområder:

- Viktige utfordringer
- Status for arbeidet
- Tiltak for å bedre måloppnåelsen

Utvalgets hovedkonklusjoner har disse overskriftene:

- Bolig gir mer velferd
- Et boligsosialt løft i kommunen
- Boligeie for flere vanskeligstilte
- Et mer velfungerende leiemarked

Bolig gir mer velferd: Utvalget påpeker at bolig som en sentral del av velferdspolitikken er underkommunisert. Ved bedre å legge større vekt på boligforhold både i den generelle samfunnspolitikken og i det forebyggende boligsosiale arbeidet, kan mange få bedre levekår. Utvalget løfter fram at bolig må forankres som den fjerde pilaren i velferdspolitikken, sammen med helse, utdanning og inntektssikring. Husbankens rolle som støttespiller for kommunene må forsterkes og videreutvikles. Den bør få en samordnende rolle for den statlige politikken overfor kommunene og sørge for gode lokale løsninger i samarbeid med den enkelte kommune. Det påpekes at det må bli klarere juridiske rammer for kommunenes ansvar for boligsosialt arbeid, og utvalget foreslår at dette ansvaret i større grad forankres i lov. Det påpekes at det må sikres økonomiske rammer til kommunene for å kunne ivareta dette ansvaret.

Et boligsosialt løft i kommunen: Kommunenes rolle som iverksetter og gjennomførere av den sosiale boligpolitikken understrekes. Utvalget mener at arbeidet vil gi bedre uttelling ved:

- bedre intern organisering og planlegging
- økt kommunalt handlingsrom
- høyere boligsosial kompetanse
- sterkere kommunalt eierskap til oppgavene

Kommunene bør sette boligsosiale mål og integrere disse i det øvrige planverket. Handlingsrommet til kommunene bør utvides gjennom flere boliger for de mest utsatte gruppene, økte midler til kompetanse, tjenesteoppfølging og mer fleksible tilskuddsordninger. Det foreslås økning i Husbankens boligsosiale kompetansetilskudd med 80 millioner kroner per år og i oppfølgingstilskudd i bolig fra Arbeids- og velferdsdirektoratet med 30 millioner kroner per år.

Kommunal utleie bør være et kortvarig tilbud, samtidig som boligkvalitet og bomiljø må bli bedre og vedlikeholdsmidler må sikres. Utvalget foreslår en tidsbegrenset støtteordning for å innhente vedlikeholdsetterslepet og øke standarden på kommunale boliger. Behovet for oppgradering til en tilstand uten vesentlige feil eller mangler er anslått til 8,1 milliarder kroner i de neste ti årene og 4,7 milliarder kroner for de første fem årene. Det er ikke angitt noe konkret forslag til beløp, men sies at det bør foretas en nærmere utredning av hvordan ordningen skal utformes og hvordan kostnadene skal fordeles mellom stat og kommune.

Det må satses betydelig på boliger og oppfølgingstjenester for personer med psykiske lidelser, rusavhengighet og dobbeltdiagnoser. Forslaget fra utvalget er en satsing på 500 boliger over fem år, som delvis kan finansieres gjennom den eksisterende rammen til utleieboliger. Det foreslås at resten finansieres som tilleggsbevilgning, en årlig styrkning av tilsagnsrammen på 150 millioner kroner. Det spesifiseres ingen sum når det gjelder tjenesteoppfølging i bolig, men sies at boligsatsingen vil betinge betydelige ressurser til de tilhørende tjenestene.

Boligeie for flere vanskeligstilte: Utvalget mener at boligeie vil være et både bedre og billigere alternativ enn leie for mange vanskeligstilte. Særlig gjelder dette for de med stabil, om enn lav inntekt. Flere vanskeligstilte i eid bolig vil også kunne gi bedre gjennomstrømming og utnyttelse av den kommunale utleiesektoren.

Gjennom en mer fleksibel bruk av startlån, boligtilskudd og tapsfond vil det være både økonomiske og sosiale gevinster å hente både for den enkelte, for det offentlige og samfunnet som helhet. Gjeldende bevilgninger og lovverk gjør at dette er mulig.

Bostøtten framheves som målrettet og effektiv overfor husstander med lave inntekter og høye boutgifter. Utvalget mener at bostøtten bør styrkes, i første omgang for vanskeligstilte barnefamilier. Det foreslås to endringer; heving av boutgiftstaket per person ut over første husstandsmedlem og bostøtte til begge husstander der barn har delt bosted. Ordningene anslås å koste hhv. 320 millioner kroner og 35 millioner kroner per år. Det foreslås også lik dekningsgrad, 75%, i bostøtten i kommunale og privateide boliger.

Et mer velfungerende leiemarked: De mange utfordringene i det private leiemarkedet beskrives. Det påpekes at dette som et midlertidig marked er vanskelig å regulere, og at gjeldende skatteregler gjør at dette i stor grad vil være et gjennomgangsmarked også framover. Det er uansett viktig å sikre bedre vilkår for leierne, og både det private markedet og den kommunale utleiesektoren må utvikles for å være bedre tilpasset beboernes behov. Presset i leiemarkedet er betydelig. Studenter konkurrerer ofte ut svake grupper. Utvalget foreslår derfor økt tilskudd til etablering av studentboliger som et målrettet tiltak for å avhjelpe denne situasjonen. Konkret foreslås en satsing på 500 flere studentboliger per år med et anslått behov for økning av tilskuddsrammen med 110 millioner kroner per år.

Videre foreslås stimulering til større innslag av seriøse og profesjonelle utleiery; eksempelvis private utleiery med en tydelig sosial profil som leier ut til utsatte grupper og/eller personer med lav inntekt.

For å styrke leiernes rettigheter, foreslås det at husleietvistutvalget utvides og at det legges til rette for en nasjonal leieboerforening.

Økonomiske konsekvenser

NOU'en beskriver at mange vanskeligstilte på boligmarkedet ikke får den hjelpen de trenger. Det behøver ikke bety at ressursene til sektoren er utilstrekkelige. Det pekes på at det boligsosiale arbeidet i en del tilfeller preges av ineffektiv organisering. Utvalget mener at effektiviteten kan økes gjennom en mer hensiktsmessig organisering og ved å bygge opp boligsosial kompetanse. Videre sier utvalget at det er komplisert å anslå ressursbehovet på dette området fordi boligspørsmål griper inn i de andre velferdsområdene. Det kan for eksempel være vanskelig å skille mellom oppfølgingstjenester i bolig og andre former for hjemmetjenester. Det nære forholdet mellom boligsosiale tiltak og helse- og omsorgsarbeid gjør det krevende å anslå økonomiske og administrative implikasjoner.

Ansattes medbestemmelse

Ansattes organisasjoner avgir egne høringer i saken.

Vurdering

Fredrikstad kommune har store utfordringer på det boligsosiale området. For perioden 2011 – 2015 er vi med i det boligsosiale utviklingsprogrammet BOSO, i samarbeid med Husbanken. Et av målene i programmet er å få på plass helhetlige strategier for det boligsosiale arbeidet i kommunen.

Den aktuelle NOU'en og etterfølgende stortingsmelding vil legge føringene for den statlige politikken på området i de kommende årene og dermed rammene for kommunens arbeid framover. Det er derfor viktig å komme med de innspill og kommentarer som vi fra vårt ståsted ser er nødvendige inn mot meldingen.

Vedlegget med forslag til Fredrikstad kommunes høringsuttalelse er utarbeidet etter innspill fra seksjonene omsorg- og sosiale tjenester, miljø og samfunnsutvikling, regulering og teknisk drift og økonomi og organisasjonsutvikling via programgruppen for BOSO-programmet.

NOU'en er også drøftet i Østfoldnettverket for BOSO-programkommunene i Østfold; Sarpsborg, Moss, Halden og Fredrikstad. Nettverkets innspill er innarbeidet i forslag til høringsuttalelser fra alle kommunene.

Rådmannen foreslår at det avgis høring slik det framkommer i vedlegg til saken.